

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

**Bedömarutlåtande för *forskarutbildningen i Journalistik
medier och kommunikation* vid Samhällsvetenskapliga
fakulteten**

2022-12-16

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling utvärdera *forskarutbildningen i Journalistik medier och kommunikation vid Samhällsvetenskapliga fakulteten*.

Den 7 september genomfördes ett upptaktsmöte på plats på Samhällsvetenskapliga fakulteten där representanter för fakulteten och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) närvarade. Vid mötet gavs information om uppdraget och processen. Institutionen gav också kompletterande muntlig och skriftlig information till bedömargruppen. Inför upptaktsmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (bilaga 1). Dessa dokument kompletterades på bedömargruppens begäran. Kompletteringen gällde frågor om resurser kopplade till forskarutbildningen, samt kompetensförsörjningen. Likaså bad bedömargruppen att få ta del av fyra utvalda doktorsavhandlingar från perioden 2018–2021.

Platsbesöket genomfördes den 17–18 november (program för platsbesök, se bilaga 2). Vid platsbesöket deltog representanter för ledningen (2), studierektor för forskarutbildningen (1), lärarrepresentanter (4), institutionens likabehandlingsrepresentant (1) samt doktorander (6).

Bedömargruppen har sammanträtt sammanlagt fem gånger. Därtill har gruppen haft överläggningar i olika mindre konstellationer både via telefon, zoommöten och mejl för att gemensamt utarbeta sitt bedömarutlåtande. Utlåtandet har ventilerats vid ett zoom-möte den 15 december med fakultets- och institutionsrepresentant samt ordföranden och studeranderepresentanten i bedömargruppen. Möjlighet till feedback gavs och sakfel kunde korrigeras. På basis av denna återkoppling utformade bedömargruppen sitt slutgiltiga utlåtande.

Utvärderingens förutsättningar

Enligt anvisningar från fakulteten är fokus i denna utvärdering en mål-medel analys snarare än en utvärdering av faktisk måluppfyllelse. Tonvikten i vår bedömning ligger alltså på i vilken utsträckning JMG har *förutsättningarna* (medlen/verktygen) för att uppnå målen med forskarutbildningen. Med en sådan ansats blir organisering, processer, ramar och strukturer viktiga, snarare än enskilda vetenskapliga produkter. Det vi således lutar oss mot i utvärderingen är i första hand skriftliga dokument och rutiner, kursplaner, policys och riktlinjer, som beskriver hur JMG arbetar för att uppnå målen med forskarutbildningen, snarare än ”produktmått” i termer av publikationer, avhandlingar och deras vetenskapliga kvalitet och bidrag. Vi gör alltså inte någon stringent bedömning av vad doktoranderna har lärt sig och kan efter avslutad utbildning. Att JMG:s forskarutbildning uppnår lärandemål och kvalitetsmål blir därmed en premiss och ett föregivettagande som inte underkastas djupgående granskning. Däremot granskas rutinerna för *hur* man gör det och om man har de bästa organisatoriska förutsättningarna för att göra det.

JMG har tillhandahållit ett mycket rikt skriftligt underlag till bedömargruppen inklusive en kort kommentar från doktoranderna, men underlaget rymmer inte den självreflektion på 3–5 sidor som omnämns i fakultetens anvisningar. Det hade varit hjälpsamt med en sådan självreflektion, men

bedömargruppen anser samtidigt att avsaknaden inte på något uppenbart vis inverkar negativt på bedömargruppens intryck och slutsatser. Den självvärdering som gjordes i samband med RED19 fyller i viss mån en sådan roll.

Fokus i utvärderingen ligger på de senaste fem åren, vilka präglas såväl av ett omfattande och aktivt utvecklingsarbete inför och i kölvattnet av GU:s utvärdering RED19 och COVID19-pandemin. RED19 har gjort ett väsentligt och positivt avtryck i JMG:s kvalitetsdrivande arbete inom ramen för forskarutbildningen. Pandemin å sin sida skapade stora utmaningar för forskarutbildningen att bedrivas framgångsrikt och med bibehållen kvalitet. Inga verksamheter gick opåverkade ur pandemin, men det framgår vid samtalen med de doktorander som antogs under pandemin att det medförde särskilt stora svårigheter. Även om vi kan konstatera att JMG hanterat situationen efter bästa förmåga präglar pandemins specifika omständigheter doktorandernas upplevelser av sin forskarutbildning på ett påtagligt sätt.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- *Helena Sandberg, professor, Högskolan Halmstad, och docent Lunds universitet (ordf.)*
- *Johan Malmstedt, MA SSci., doktorand, Umeå universitet (studentrepresentant)*
- *Peter Berglez, professor, Örebro universitet*
- *Ester Pollack, professor, Stockholms universitet*

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

På basis av den dokumentation vi har tagit del av och det som framkommit i samtal med representanter från olika delar av institutionen är det vår samlade bedömning att forskarutbildningen i Journalistik medier och kommunikation, vid JMG, väl svarar upp mot de nedan specificerade kvalitetskriterierna.

I vår utvärdering har vi identifierat såväl styrkor som svagheter och utvecklingsområden. Vi sammanfattar kort styrkor och svagheter nedan för att därefter kommentera de olika kvalitetskriterierna och utveckla våra resonemang. Sist i dokumentet sammanfattas styrkor, svagheter samt rekommendationer/förslag på åtgärder.

Styrkor: Vi vill här särskilt lyfta fram det konsekventa och långsiktiga kvalitetsarbete som institutionen varit delaktig i för att skapa gynnsamma förutsättningar för att bedriva en forskarutbildning framgångsrikt. I detta arbete har forskningsprefekt och framför allt studierektorn på forskarutbildningen haft en central roll och med stort engagemang tagit sig an uppgiften. Omfattande översyn av rutiner och formalisering av praxis har medfört att ett "kollektivt minne" kommit på plats, vilket gör processer transparenta och skapar förutsägbarhet och tydlighet för doktorander, och handledare samt övrig personal involverad i forskarutbildningen. En styrka är också den aktiva och levande seminariekulturen vid JMG som väl svarar mot doktorandernas behov. En annan styrka är den stödjande och prestigelösa kollegiala kulturen som präglar JMG, i vilken forskarutbildningen ses som en gemensam angelägenhet. En styrka är också det faktum att forskarutbildningen finns i en framgångsrik forskningsmiljö och kan dra fördel av de starka forskningsmiljöernas forskare, resurser och infrastruktur.

Svagheter: De svagheter vi primärt identifierar kan beskrivas i termer av de spänningar som existerar mellan olika forskningsmiljöer och som leder till upplevda orättvisor bland doktoranderna avseende tillgång till nätverk, resurser, och framtida karriärmöjligheter. En annan svaghet kommer till uttryck i bristande uppmärksamhet av internationella doktoranders särskilda behov och utsatthet. Vi ser också bristande engagemang för det gemensamma bland doktoranderna, vilket innebär konkret att det saknas doktorandråd och representation i rådgivande och beredande organ. Det är en identifierad svaghet som kan få konsekvenser för förutsättningarna att bedriva forskarutbildningen framgångsrikt. Till slut konstaterar vi att det saknas rutiner för och dokumentation av kursvärderingar samt att en framförhållning och strategisk plan för kompetensförsörjningen, som beaktar jämställdhetsaspekter, saknas. Gällande det sistnämnda noteras en viss obalans gällande manliga respektive kvinnliga huvudhandledare, vilket även detta kan ses som en svaghet.

Kvalitetskriterier och analys

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Forskarutbildningen består i huvudsak av tre ting: kurser, författande och försvar av en avhandling, samt inhämtande av vad som kan beskrivas som generiska akademiska färdigheter.

Lärandemålen för forskarutbildningen vid JMG framgår av den allmänna studieplanen (ASP) för utbildning på forskarnivå i journalistik, medier och kommunikation. Målen i ASP harmonierar väl med de mål som uttrycks i Högskoleförordningen – Bilaga 2 Examensmål för doktors- och licentiatexamen. Forskarutbildningens övergripande mål står också i samklang med lärandemålen på de kurser som institutionen erbjuder, självständigt eller i samarbete med andra institutioner/lärosäten. Det är en styrka att JMG trots sin begränsade storlek (12 aktiva doktorander) med regelbundenhet kan erbjuda kurser på forskarnivå. Samarbeten kring kurser såväl inom fakulteten som utom, med andra MKV-institutioner i landet (TRAIN), förefaller vara en viktig förutsättning, men också en lyckad strategi.

Doktoranderna framstår som tämligen nöjda med det kursutbud som erbjuds. Några uttrycker dock en stark önskan om fler metodkurser för att uppnå den grad av specialisering som är en förutsättning för att kunna både samla in och analysera stora datamängder. En nyligen införd begränsning av hur stor del av kursinnehållet (inom den valfria delen) som får utgöras av metodkurser uppfattas som problematisk av doktoranderna. Samtidigt påtalas från JMG:s sida att lärandemål riskerar att inte kunna uppfyllas om fördelningen mellan metod- och teorikurser blir obalanserad. Här föreligger olika uppfattningar och förväntningar på vad en forskarutbildning ska innehålla och leda till. Dessa olika förväntningar behöver adresseras så att en gemensam målbild skapas. En konsekvensanalys kan också vara på sin plats för att identifiera såväl kortsiktiga som långsiktiga effekter av den nya riktlinjen för både pågående och framtida avhandlingsarbeten.

Lärandemålen som berör generiska färdigheter uppfylls genom doktorandernas deltagande i bland annat pedagogiska kurser och i institutionstjänstgöring, men också i den specifika doktorandseminarieserien och de workshops som anordnas inom ramen för denna. Där behandlas teman som tex konsten att skriva ansökningar, att presentera forskning vid internationella konferenser, samverkan och att skriva akademiska texter. I samtalen med doktoranderna framkommer att närvaron och aktiviteten vid dessa seminarier är god och att innehållet är uppskattat. Utbildningens lärandemål följs upp i de individuella studieplanerna (ISP). Av dessa framgår att doktoranderna ges möjlighet att delta i internationella konferenser med egna presentationer, att de kvalitetsgranskar arbeten (peer review), att de deltar i samverkan och undervisning genom institutionstjänstgöring. Bedömargruppen konstaterar att det finns goda förutsättningar för att lärandemålen för de olika färdigheter som anges i ASP uppnås.

Kopplingen mellan de övergripande lärandemålen och de faktiska aktiviteterna som förväntas leda till måluppfyllelse varierar dock i detaljrikedom, konkretion, reflektion och ambition i de individuella studieplanerna (om ISP se även kriterium 6). Process och progression i avhandlingsarbetet går inte alltid att spåra i de individuella studieplanerna för en utomstående bedömare. Samtidigt konstaterar bedömargruppen att genomströmningen på forskarutbildningen är god. Merparten av doktoranderna slutför sina studier på den föreskrivna tiden om 4–5 år (med några undantag) och med godkänt resultat vid disputation, vilket vi också tar som en indikation på att lärandemålen uppfylls.

Vi har tagit del av en förteckning över avhandlingar från 2005 till 2021 samt haft möjlighet att titta på fyra exempel på godkända avhandlingar som bedömargruppen valde ut. De fyra avhandlingarna utmärks alla av att vara sammanläggningsavhandlingar, vilket är det format som favoriseras bland doktoranderna på JMG då det antas främja deras förutsättningar för fortsatt akademisk karriär. Tendensen att gå från det traditionella monografiformatet till det mer internationella sammanläggningsformatet ser vi även i andra MKV-miljöer och inom samhällsvetenskapen i stort. Avhandlingarna ger alla ett gediget intryck. De uppvisar stor variation i ämnesval, även teori och metodologiska angreppssätt samt tar sig an samtida brännande frågor av både inom- och

utomvetenskaplig relevans. Doktorandens självständiga bidrag vid samförfattade artiklar synliggörs. Våra observationer, om än ytliga sådana, bekräftar att avhandlingarna håller god kvalitet och svarar mot utbildningens mål vad gäller uppnående av ämnesdjup och förtrogenhet med vetenskaplig metodik samt förmåga att självständigt och kritiskt formulera frågor.

JMG har som framgår av dokumentet *Vägledning för doktorander, handledare, examinatorer och administratörer vid JMG:s forskarutbildning* upparbetade rutiner och tydliga riktlinjer för återkoppling och avstämning av kvalitén i avhandlingsarbetet. Det sker vid ett obligatoriskt plan-, mitt-, och slutseminarium. Det finns klara riktlinjer för vad doktoranden förväntas presentera vid de olika avstämningstillfällena. Det finns också tydliga anvisningar för vad som gäller vid grönläsning av avhandlingsmanus och hur olikheter i kvalitetsbedömningen hanteras internt. Det är bedömargruppens uppfattning att procedurerna för att kvalitetssäkra avhandlingarna vid JMG är välorganiserade och ändamålsenliga. Inget framkom vid hörande av doktorander och handledare som tydde på motsatsen.

I samma vägledning finns, utöver rutiner för kvalitetskontroller inom forskarutbildningen, riktlinjer för rekrytering och antagning, råd inför anställningens början, regelverk, instruktioner för de olika avhandlingsformaten (monografi vs sammanläggningsavhandling), rutiner för hur handledare utses, viktiga personer inom forskarutbildningen mm. Dokumentet är föredömligt och tydliggör förutsättningar och förväntningar, roller och ansvar. Dokumentet bidrar till att skapa transparens och minska osäkerheten om vad som gäller för doktorandens "resa" genom utbildningen. På så vis är det också ett viktigt dokument för att försäkra sig om att doktoranden ges rätt förutsättningar för att uppnå lärandemålen. Dokumentet vi har tagit del av var på svenska men enligt institutionen finns det också på engelska.

En kritisk punkt för att försäkra sig om att doktoranderna uppnår lärandemålen är att de har rätt förkunskaper vid rekryteringen. I nuläget är söktrycket till de få platserna som utlyses mycket stort och JMG har många både nationella och internationella sökanden. Konkurrensen är stor och JMG tycks inte ha svårighet att rekrytera kvalificerade sökande. De sökande har olika ämnesbakgrund men det tycks inte upplevas som ett problem för dem i relation till att uppnå lärandemålen, möjligen kan det skapa svårigheter när det gäller att erbjuda dem institutionstjänstgöring i form av undervisning. Här finns dock andra potentiellt större utmaningar i form av bristande svenska-kunskaper hos de internationella doktoranderna. Även här har dock institutionen tillmötesgått doktoranders behov av pedagogisk meritering genom att "viga" de internationella Erasmus-kurserna åt de internationella doktoranderna. Hur institutionstjänstgöring/undervisning fördelas och vilka mål JMG har när det gäller att bereda doktoranderna möjlighet att pedagogiskt meritera sig finns även nedskrivet i särskild policy. Även om antalet sökande är gott och även om det finns upparbetade rutiner för hur rekryteringsprocessen går till och förankras i handledarkollegiet finns en rädsla för felrekryteringar hos ledningen. Man har därför sett över sina rutiner ytterligare och ställer idag betydligt högre krav på de doktorander som antas än man gjort tidigare. Man tillmäter framför allt större vikt vid att doktorandens forskning passar in i någon av de befintliga miljöerna/forskningsprofilerna. En strategi som är ändamålsenlig för att öka förutsättningarna för att doktoranderna ska bli klara i tid och få adekvat handledning, men som på sikt kan riskera att minska diversiteten i forskningen och de ämnesval som doktoranden gör. En risk som institutionen tycks vara väl medveten om.

Det är bedömargruppens uppfattning att JMG erbjuder goda ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska förutsättningar för att doktoranderna ska uppnå lärandemål och examensmål för

forskarutbildningen. Mycket pekar på att studieresultaten också motsvarar dessa mål. Åtminstone talar inget uppenbart emot det.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Så som forskarutbildningen är upplagd med obligatoriska och valbara kurser, tydliga riktlinjer kring utseende av handledare för att matcha doktorandens behov och intressen i relation till avhandlingsarbetet, en årlig uppföljning och genomlysning av den individuella studieplanen i relation till mål och framsteg är alla indikationer på att doktorandens lärande står i fokus. Handledarrollen är central och det är i stor utsträckning på handledarna som ansvaret vilar att sätta doktorandernas lärande i fokus, tex genom att diskutera vilka kurser som kan vara aktuella att läsa och när det passar in i den övergripande processen med avhandlingsarbete, löpande diskutera aktiviteter som deltagande i konferenser, publikationer och institutionstjänstgöring samt följa upp fullgörandet av utbildningens etappmål och slutmål. Handledarna har stöd av varandra i detta arbete och handledarkollegiet (HALK) är en mycket viktig arena för erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande. I HALK hjälper man varandra att hantera eventuella utmaningar och svårigheter som kan uppstå i handledningen. Vid träffarna (som sker 3–4 ggr per termin) går man laget runt och diskuterar doktorandernas progression och utveckling. Doktorandernas framåtskridande görs därmed till en kollektiv angelägenhet och lämnas inte åt handlarna att ensamt bära ansvar för.

Doktorandernas lärande och behov står i fokus även inom den särskilda doktorandseminarieserien som doktoranderna är delaktiga i att planera tillsammans med studierektor. Doktoranderna ger i samtalen uttryck för att handledarna är tillgängliga och att det finns goda möjligheter till återkoppling. De uppskattar handledarnas lyhördhet inför deras önskemål och att forskarutbildningen i stor utsträckning är individuellt anpassad, tex vad gäller upplägg av handledning och feedback. Doktoranderna upplever också att matchningen mellan doktorand och handledare fungerar väl och att “det märks att man vill att doktoranderna ska lyckas och trivas”.

Bedömarens samlade uppfattning är att undervisningen med all tydlighet sätter doktorandernas lärande och behov i centrum.

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

I utvärderingen RED19 framkommer, både i självvärderingen och i granskarnas rapport, att verksamheten vid JMG i hög grad präglas av både nationellt och internationellt framstående forskning med flera starka forskningsgrupper/inriktningar. Här finns således en både stark och kvalificerad miljö med flera forskningsaktiva seniora lärare och handledare vilket kan borga för att forskarutbildningen vilar på en god vetenskaplig grund. Detta förhållande antas därmed genomsyra forskarutbildningen på olika vis, som att framstående forskare är verksamma inom forskarutbildningen som lärare, handledare och examinatorer; att doktoranderna blir en del av dessa framgångsrika forskningsmiljöer, nätverk osv.

De brister/svagheter i forskarutbildningen som konstaterades i RED19 tycks till stor del ha åtgärdats (till exempel bristande information om forskarutbildningskurser). Dock, som förbättringspotential finns att tydligare utveckla en mer sammansatt idé om en högkvalitativ

forskarutbildning vid JMG, snarare än att, som nu verkar vara fallet, att se det som att JMG:s högkvalitativa forskning "per automatik" förutsätts spilla över på forskarutbildningen.

Något som kan utvecklas till en svaghet är faktiska spänningar och/eller föreställda konfliktlinjer kring de olika forskargruppernas resurser och infrastruktur. Här åsyftas primärt relationen mellan gruppen politisk kommunikation, som är förknippad med mycket externa medel och hög publiceringstakt och vissa av de mindre grupperna. Även om många disputerade deltar i flera grupper och även om det inte finns några grupperingar och öppna konflikter kring till exempel resurstilldelning så framkom under intervjuerna att obalans upplevs hos vissa doktorander men även hos personal i enskilda fall. Det skapas lätt föreställningar hos doktorander om olika tillgång till data, nätverk och andra för forskarutbildningen viktiga resurser. Hur denna obalans i storlek på grupperna kan tänkas inverka på doktorandgruppen är således något att hålla uppsikt över.

Det är inte desto mindre bedömarens uppfattning att JMG bedriver en undervisning vars innehåll och form vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Bedömarens grupp anser att lärarna besitter aktuell och adekvat ämnesmässig högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.

Att de aktuella lärarna besitter hög och relevant ämnesmässig kompetens råder det inget tvivel om, även om vissa av de disputerade inte verkar vara disputerade i medie- och kommunikationsvetenskap. Om man tittar på ämnesval för de olika avhandlingsprojekteten ligger de i de flesta fall nära den forskning som bedrivs vid JMG, vilket ska ses som en styrka. Vidare framstår handledarkollegiet (HALK) vara välfungerande och väl organiserat av studierektorn, vilket intygas av kollegiet och den skriftliga dokumentationen i form av kallelser, agendor och minnesanteckningar förda vid dessa möten. Vi noterar att en rad kvalitetsdrivande frågor behandlats i HALK (tex likabehandlingsaspekter, disputationsordningen, principer för samförfattarskap, rangordningskriterier vid rekrytering) dock finner vi inte tecken på att pedagogik inom forskarutbildningen och doktoranders lärande varit föremål för diskussioner, tex genom att synas på dagordningen vid något tillfälle. Här finns utrymme för pedagogiskt utvecklingsarbete. Kollegiet har en central roll för erfarenhetsutbyte mellan handledarna och inskolning av mer juniora kollegor i rollen som handledare. Återväxten av handledare förefaller också vara god.

Utifrån den dokumentation (bilaga J.3.) vi tagit del av förefaller handledargruppen som helhet besitta adekvat och tillfredsställande högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens. Några av de mer erfarna handledarna saknar pedagogisk utbildning, men får förutsättas ha erhållit motsvarande kompetens genom lång erfarenhet av handledning.

Det finns 18 handledare (varav två externa/affilierade till JMG) för att handleda 12 doktorander, vilket bör ses som fullt tillräckligt. Vi konstaterar att könsfördelningen är jämn bland dessa. 12 handledare är i nuläget aktiva antingen som huvud- eller biträdande handledare. 11 av 12 huvudhandledare är män (vi reserverar oss för ändringar i handledarförhållandena som inte finns med i de dokument vi tilldelats), vilket indikerar en stor könsobalans i rollen som huvudhandledare. Om man slår samman pågående huvud- och biträdande handledningsaktiviteter

är åtta handledare män och fyra kvinnor. Självfallet ska flera andra aspekter än kön vägas in i samband med utnämning av handledare (vilket också framgår av interna dokument för denna process), och det är för oss svårt att veta om detta är ett "tillfälligt/slumpmässigt" problem eller mer långtgående. Inte desto mindre är det vår rekommendation att situationen ses över. De kvinnliga lärarna är eventuellt mer närvarande i andra delar av forskarutbildningen, som exempelvis ansvariga för forskarutbildningskurser. Likväl framstår de kvinnliga lärarna som en resurs som endast används i begränsad omfattning inom forskarutbildningen.

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

En genomgång av de obligatoriska kurserna ger en bild av ett tämligen traditionellt innehåll som motsvarar grundläggande krav i den allmänna studieplanen för forskarutbildning inom journalistik, medier och kommunikation. Utbildningen består av 37 högskolepoäng *obligatoriska* kurser: teori (15hp), kvantitativ metod (7,5hp) kvalitativ metod (7,5hp), högskolepedagogik (5hp) samt forskningsetik (2hp). Vi noterar att en förhållandevis hög andel av kursdelen utgörs av obligatoriska kurser (61% för doktorander och 82% för licentiater). Det borgar från institutionens sida för god kontroll över innehåll och god möjlighet till kvalitetsuppföljning av utbildningen, men minskar samtidigt doktorandens frihetsgrader när det gäller att självständigt välja inriktning på kurser att fördjupa sig inom. De valfria kurserna (23hp) hittar doktoranderna endera själva eller med hjälp av handledarna. I intervjuer anger doktoranderna att systemet fungerar tillfredsställande, med undantag för tiden under pandemin när ett visst kursutbud ställdes in. Handledarna tycks också nöjda och uppger att den enda diskussionen gällt några doktoranders önskemål om metodfördjupning på bekostnad av teori (se även punkt 1 ovan). Vår bedömning är att utbildningen grundläggande är relevant för doktoranderna. När det gäller metodkurserna reses en fråga om hur uppdaterade såväl de kvantitativa som kvalitativa kurserna är i förhållande till nya digitala tekniker och analysmetoder. I uppföljningsplanen för RED19 (I.13c) framgår att man inom institutionen, i enlighet med utvärderingens förslag, arbetar med att utveckla och stärka de automatiserade innehållsanalyserna. Här ger några doktorander uttryck för att detta ännu inte realiserats i form av kursmoment. Förväntningarna på miljön är högt ställda inte minst från internationella sökanden till forskarutbildningen. Det är viktigt att de utlovade satsningarna realiserar för att JMG inte ska tappa attraktionskraft i rekrytering av nya doktorander och kunna vara en fortsatt stark miljö avseende avancerade kvantitativa dataanalyser.

Sammantaget så anser vi dock att kursutbudet samt handledarnas insatser har alla förutsättningar att ge doktoranderna rätt kvalifikationer för att bli självständiga och kompetenta forskare, något som framför allt de svensktalande doktoranderna intygar i intervjuer. Intervjuerna med de internationella doktoranderna ger en mer splittrad bild, med efterfrågan på tydligare handledning.

En annan nivå av relevans gäller huruvida doktorandernas forskningsinsatser förmedlas till grundstudenter och därmed gör avtryck i samhället. Handledarkollegiet samt studierektor för forskarutbildningen anger att doktoranderna tilldelas undervisning utifrån deras kompetens, vilket borde borga för förmedling av ny forskningskunskap till grundnivån. Här råder dock viss förvirring över i vilken utsträckning detta sker, då doktoranderna i varierande grad uppger att de får undervisa utifrån den forskningsfront de representerar och inte tycks tillräckligt informerade om undervisningstilldelningen – detta trots att ett dokument tagits fram som anger riktlinjer för hur den processen genomförs (B.2a, *Rutiner för doktoranders undervisning*). Här behövs en större tydlighet och kommunikationsinsats.

JMG har inte genomfört någon systematisk alumni-undersökning över samtliga utexaminerade doktoranders fortsatta karriär. Inte desto mindre har man en god uppfattning om vart doktoranderna tar vägen efter avslutade studier. Av dokumentationen (J.2.B *förteckning över disputerade och vilande doktorander*) framgår att av de 9 doktorander som disputerat efter 2016 är samtliga anställda i högskolesektorn som lektorer, biträdande lektorer eller forskare vid vitt skilda lärosäten i landet, från Umeå i norr till Lund i söder. En av de två doktoranderna som avbrutit sina studier är verksam som egenföretagare. Sammantaget ger detta också en indikation på att doktorandernas anställningsbarhet är god och att de framgångsrikt kan konkurrera om tjänster och fortsätter den akademiska karriär de utbildats för. Vi bedömer sammantaget utbildningens relevans för såväl studenter som samhälle tillfredsställande.

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Doktorandernas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen är svår att bedöma. Å ena sidan anger, åtminstone de svensktalande doktoranderna, att de känner sig delaktiga, å andra sidan saknar de formell representation i flera organ. Doktoranderna är representerade i institutionsrådet samt i arbetsmiljögruppen. Därigenom finns rimligen en möjlighet att utöva inflytande över beslut som på olika sätt relaterar till forskarutbildningen. Den viktigaste instansen när det gäller forskarutbildningen är dock handledarkollegiet, och där finns hösten 2022 ingen doktorandrepresentant. En stötesten utgörs av att deltagande förutsätter att doktoranden behärskar svenska.

Vid intervjuer med såväl prefekter, studierektor som doktorander framkom att ett fungerande doktorandråd saknas, vilket innebär att det finns inget formellt organ dit frågor som rör doktorandernas utbildning och anställning kan hänvisas. Ett mer lösligt sammansatt ämnesråd för doktorander existerar. Doktoranderna själva menade att representanten i olika institutionsorgan oftast inte inhämtat synpunkter från övriga doktorander och följaktligen inte kan avge gemensamma synpunkter. Den omständigheten talar för att delaktigheten är alltför liten.

Några kursutvärderingar görs inte inom forskarutbildningen, däremot för studierektorn regelbundna samtal med doktoranderna. I bedömargruppens intervju framför studierektorn att han genom samtalen får tydliga indikationer på hur väl kursutbudet fungerar. Doktoranderna anger dock att systematiska kursutvärderingar skulle vara värdefulla, även om de säger sig nöjda med de kurser de gått. Det faktum att merparten av kurserna ges vid andra institutioner eller i informella nätverk (TRAIN) är i detta sammanhang en utmaning. Kurserna har deltagare från andra delar av universitet/landet och från andra nivåer (till exempel 2nd cycle, Masters) och antalet JMG-doktorander som deltar i kurserna är så pass begränsat att utvärdering i princip omöjliggörs. Inte desto mindre är det vår rekommendation att man ser över rutiner för kursvärderingar. Det gäller *särskilt* de kurser som JMG ger i egen regi.

Medarbetarsamtal med prefekten genomförs årligen. Därutöver förs kontinuerliga samtal med handledarna, i något olika form för olika doktorander. Projektdoktorander anger att de har ett tätt samarbete med sina handledare och därigenom får god feedback på sitt arbete. Doktoranderna var också alla medvetna om möjligheten att byta handledare. Genomgående säger sig doktoranderna vara nöjda med uppföljningen av prefekt och handledare, med visst undantag för de internationella doktoranderna. Dessa önskar i några fall en mer strukturerad handledning och striktare övervakning/uppföljning. De doktorander som antogs under Covid-pandemin uppfattade att de

saknade en del väsentlig information och en större gemenskap för att komma in i arbetet och den akademiska kulturen.

Av intervjuerna med studierektor och delar av handledarkollegiet framgår att ett gemensamt beslut i handledarkollegiet tagits om att de individuella studieplanerna (ISP) ska fyllas i på en *minimnivå*. Det står dock handledarna fritt att välja hur de används, i vilken utsträckning de också fyller en pedagogisk funktion. Doktoranderna angav en del olika sätt att förhålla sig, alltifrån att handledare fyllde i dokumentet åt doktoranden, till att doktoranden gjorde merparten av arbetet. Det upplevdes både som dokumentation och styrning och var för samtliga förknippat med viss stress.

Djupare uppföljning av det fåtal doktorander som fallit ur systemet saknas, något prefekter och studierektor beklagar.

Sammantaget anser bedömargruppen att institutionen uppfyller kriteriet, men att här finns ett fortsatt arbete att göra. Doktorandernas inflytande genom representation i organ behöver säkras. HALK bör överväga att övergå till att hålla sina möten på engelska för att försäkra sig om god representation och möjlighet till inflytande. I samband med introduktion av nyanställda doktorander bör deras dubbla roller tydliggöras, dvs att som doktorand är man både student *och* medarbetare. Med anställning följer såväl åtnjutande av ett antal rättigheter, men också fullgörande av vissa skyldigheter, till exempel att ta ansvar för det gemensamma genom uppbärandet av en slags "Academic citizenship".

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Det är bedömargruppens uppfattning att JMG erbjuder en god och ändamålsenlig studie- och lärmiljö. Det relativt höga antalet doktorander (i jämförelse med många andra MKV-miljöer i landet) innebär en god utgångspunkt för att generera ett dynamiskt lär- och forskningsklimat och en god doktorandkultur. Sjukskrivningstalen pekar i motsatt riktning och innebär en utmaning som ledningen är väl medveten om och arbetar aktivt med. Det finns dock goda möjligheter till gemenskap och övrigt kollegialt utbyte inom såväl forskargrupperna, som i lunchrummets uppskattade samtalsklimat. De fysiska arbetsmiljöerna är fullgott inredda och utrustade samt uppvisar en tillfredställande nivå av tillgänglighet.

I intervjuer har det framkommit att de internationella doktoranderna upplever att språkbarriären är ett hinder för tillgänglighet. Vi har förstått att institutionen arbetar aktivt med internationalisering av internkommunikation, men med tanke på det ökande antalet internationella doktorander anser utvärderingsgruppen att utbildningen skulle gagnas av ett större fokus på de internationella doktorandernas särskilda behov och utsatthet. Doktoranderna befinner sig längst ned på den akademiska trappan och är därmed i en utsatt position, oavsett deras nationalitet. Internationellt rekryterade doktorander befinner sig därtill i en form av utanförskap jämfört med de svenska doktoranderna på grund av till exempel kulturella, etniska och språkliga barriärer. Denna diversitet kan med fördel adresseras för att både stärka och bekräfta doktoranders olika positioner, men också för att lyfta diversitetens styrkor för doktoranderna och miljön i sin helhet. Med en ökad internationalisering ökar behovet av att utjämna skillnader i form av tex olika förväntningar på vad en forskarutbildning innebär och på vad som kännetecknar den svenska akademiska kontexten. Det kan göras både i form av förberedelser inför påbörjandet av en doktorandanställning, och i samband med introduktionen samt under utbildningens gång, tex i form av seminarier och

workshoppar som fokuserar på mångfalds- och likabehandlingsfrågor (intersektionalitet). I såväl dokumentation som i våra samtal under platsbesöket omnämns lösa idéer kring mentorsprogram. Inrättandet av ett strukturerat mentorsprogram är en lämplig åtgärd för att åtminstone delvis hantera denna problematik. Ett sådant program kan organiseras lokalt inom JMG, men det finns kanske än större vinster att hämta om ett sådant program organiseras inom fakulteten. Det skulle öppna upp nya kontaktytor för doktoranderna och främja ämnesövergripande lärande och samarbete. Erfarenheter från sådana program finns att hämta till exempel vid Lunds universitet. För att öka kommunikationen, gemenskapen och möjligheten för doktorander att organisera sig anser gruppen också att det vore en fördel för doktoranderna att samlokaliseras, i stället för att som nu sitta utspridda på olika våningsplan. Det skulle kunna bidra till ett rikare utbyte doktorander emellan.

I samtal med såväl doktorander som personal betonas i övrigt upplevelser av en öppen och väl organiserad lärmiljö. Trots pandemins allmänna inverkan på arbetsmiljön tycks institutionen ha lyckats bibehålla en fri och inbjudande miljö där kollegor känner en stark gemenskap.

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Institutionen har bistått utvärderingsgruppen med ett omfattande och välordnat underlag som tyder på ett konsekvent och långsiktigt kvalitetsarbete för att skapa gynnsamma förutsättningar för att bedriva en framgångsrik forskarutbildning. Det framgår att JMG genomfört ansenliga förändringar och expanderat under det gångna decenniet, och att forskarutbildningen har gagnats av denna utveckling. Det omfattande arbete som bedrivits för att dokumentera denna process är aktningvärd, men i ljuset av detta anser utvärderingsgruppen att avsaknaden av kursutvärderingsdokumentation är olycklig. Ett mer formaliserat arbete med kursvärderingar hade skapat förutsättningar för ett mer aktivt kvalitetsarbete med institutionens egna kursutbud. Avsaknaden av dokumentation gör också extern granskning av kursutbudets kvalitet samt uppföljningsarbetet kring detta, svårare att bedöma. Utvärderingsgruppen föreslår i detta fall ett utvecklande av tydliga rutiner för dokumentation och kursvärdering. Vid intervjuer framkommer också att den individuella studieplanen har en varierad status, inom kollegiet och bland doktoranderna. Det vore av godo att sträva efter en samstämmighet rörande den individuella studieplanens betydelse och funktion för forskarutbildningen. Vi rekommenderar också en harmonisering av hur dokumentationen görs i ISP. I nuläget varierar den stort, och i en del fall framstår den på gränsen till bristfällig.

Även om JMG i mångt och mycket åstadkommit ett rigoröst system för dokumentation av rutiner och processer, eller internt minne som man inom institutionen kallar det, saknas fortfarande, av ovanstående skäl, just rutiner kring dokumentation av doktorandernas *egna* erfarenheter. För att integrera doktorandernas perspektiv i uppföljningsarbete i högre grad rekommenderar utvärderingsgruppen införandet av så kallade exit-samtal i syfte att kunna samla generella synpunkter från de doktorander som genomfört utbildningen med framgång eller av andra skäl valt att avsluta i förtid. Dessa exit-samtal bör dokumenteras. Denna information skulle gagna de redan etablerade förutsättningarna för aktivt utvecklingsarbete. I synnerhet framstår handledarkollegiets inbjudande och organiserade struktur utgöra en central komponent i detta framtida kvalitetsarbete. Med detta i åtanke, samt institutionens ökande ansatser för dokumentation, är det utvärderingsgruppens uppfattning att JMG uppfyller kriteriet i tillräcklig grad.

9. Aspekter att beakta vid utvärdering av forskarutbildning

- att doktoranderna har tillgång till en aktiv forskningsmiljö med tillräckligt ämnesdjup, ämnesbredd och omfattning

Det är bedömargruppens uppfattning att JMG utan tvekan uppfyller kriteriet. Forskningsmiljön är sammansatt av fem olika inriktningar: medier, publik och användning, risk- och kriskommunikation, journalistik och nyhetsförmedling i förändring, organisationers kommunikation samt politisk kommunikation. Miljön har ett flertal externfinansierade forskningsprojekt, inklusive EU-projekt, många nationella samt internationella nätverk och en hög publiceringstakt (se 13b RED19). Innebörden i såväl djup, bredd och omfattning kan naturligtvis diskuteras, men man kan knappast kräva större bredd av en institution av JMG:s storlek, än den som uppvisas. Policyn för rekrytering av doktorander är att de ska passa in i forskningsinriktningarna för att god handledning ska kunna ges och forskarutbildningen genomföras med gott resultat. Det betyder med nödvändighet en viss begränsning, men, enligt intervju med forskningsprefekten, får MKV-miljön i Sverige totalt stå för den större bredden.

Att en av miljöerna, politisk kommunikation, har växt sig starkare över tid på bekostnad av till exempel den grupp som arbetar med organisationers kommunikation kan på sikt hota den interna bredden i forskningsmiljön. Politisk kommunikation drar till sig fler kompetenta doktorander och därigenom förstärks miljön ytterligare. Doktoranderna anger i intervjuer med dem att alla miljöer inte har en egen, aktiv seminariekultur. De framhåller att politisk kommunikation och journalistikstudier tydligt dominerar utbudet och att doktorander som inte faller inom dessa ramar riskerar att få en torftigare miljö. I viss mån kompenseras detta av det doktorandseminarium som studierektor håller i och som upplevs mycket positivt.

I sin självvärdering från 2019 (RED 13a) beskriver institutionen sig själv som inriktad på såväl kvantitativ som kvalitativ empirisk forskning och med en bredd som innefattar studier både av mediernas olika institutioner och organisationer samt publiken. Särskilt betonas samarbetet med SOM-institutet och de longitudinella studier som bedrivits sedan 1970-talet och som fått stor respons från många av samhällets olika aktörer. Vid intervjun med prefekterna uttrycker dessa dock bekymmer över att forskningsområdena mediestruktur samt publikstudier har minskat och andra områden, såsom politisk kommunikation, ökat över tid. Detta kan möjligen också långsiktigt minska institutionens genomslag i samhällsdebatten, åtminstone på dessa väletablerade områden (se också punkt 5). Institutionen har att förhålla sig strategiskt till frågan om bredd och olika inriktningars expansion respektive avveckling och göra några val framöver om nuvarande (interna) bredd ska bibehållas.

När det gäller ämnesdjup, ger intervjuerna vid handen att synen på vad som konstituerar ett sådant djup skiftar. En aspekt är att många doktorander kommer från andra discipliner, framför allt från statsvetenskap. Detta upplevs, enligt institutionsledningen, inte som ett problem, troligen beroende på att institutionens forskning som helhet har en inriktning som ligger i linje med ett statsvetenskapligt perspektiv. Sett till de avhandlingar vi tagit del av tycks ämnesdjupet inte ha förflockats. Den statsvetenskapliga dominansen kan dock möjligen på sikt innebära ett problem för undervisningen i grundutbildningen, som inte utvecklats helt i linje med forskningens och forskarutbildningens inriktning. Bedömargruppen anser likväl sammantaget att doktoranderna vid JMG har tillgång till aktiv forskarmiljö med tillräcklig ämnesdjup, ämnesbredd och omfattning.

- att doktoranderna har möjlighet till samverkan både med forskare nationellt och internationellt samt med det omgivande samhället.

Bedömargruppen anser att JMG över lag förser doktoranderna med resurser och verktyg för att kunna samverka både inom akademien samt med omgivande samhället.

JMG som forskningsmiljö, med många goda förebilder bland de disputerade, ofta med starka nätverk, borgar för goda möjligheter till doktorandernas samverkan med forskare både nationellt och internationellt. Det är en miljö där dubbel publiceringsstrategi (svenska och engelska) förefaller naturlig. Den särskilda seminarieserien för doktorander fokuserar mycket på förmågan att kommunicera sin forskning i externa sammanhang såsom internationella konferenser. I RED19 framkommer att flertalet forskningsgrupper är internationellt etablerade vilket skapar en god plattform för allehanda forskarsamverkan, givet att handledare och annan disputerad personal fungerar som brygga/stöd mellan doktorander och extern forskarvärld. I doktorandernas ISP:er finner vi information om deltagande vid viktiga internationella konferenser som ICA och forskarnätverksträffar utanför GU. Det är dock svårt att finna spår i dokumentationen om graden av till exempel research internship, gästdoktorandvistelser utomlands och mobilitet utöver deltagande vid konferenser. Pandemin har förvisso omöjliggjort sådana utbyten och resor de senaste åren, men bristen på mobilitet inom forskarutbildningen påpekades av utvärderarna redan i RED 19 och det finns nu fog för att se över möjligheten till att utveckla mer institutionaliserade utbyten inom ramen för forskarutbildningen.

Gällande annan typ av samverkan, dvs. med det omgivande samhället, är det svårare att finna information om doktorandaktiviteter, vilket kan ses som en brist. Möjligen kan det ha att göra med hur ISP'n är utformad och/eller hur man traditionellt förväntar sig att en ISP ska fyllas i (fokus på avhandlingsarbetet). Då samverkan med omgivande samhälle bedöms vara en viktig komponent också i forskarutbildningen bör eventuellt ISP'n utformas så att dessa aktiviteter bättre kan synliggöras. Detta kan i sin tur potentiellt generera mer av denna typ av samverkansaktiviteter.

10. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Bedömargruppen vill avge ytterligare några synpunkter på frågan om jämställdhet och forskarutbildningen. Ett av de dokument som vi tagit del av är rapporten *Likabehandling och jämställdhet inom forskarutbildningen på JMG* från 2021. En av rapportens två författare är institutionens likabehandlingsombud. Ombudet ägnar 5 procent av sin tid till att verka som prefektens och ledningens stöd. Det innebär bland annat att utföra utredningsuppdrag när dessa efterfrågas, men inte att kontinuerligt följa upp olika jämställdhetsfrågor.

I den föreliggande rapporten lyfts bland annat fram att doktorsavhandlingarna mellan 1990 och 2021 sett över tid är jämnt könsfördelade. Ingen könsfördelning av handledare redogörs dock för.

Bedömargruppen kan konstatera att nuvarande huvudhandledare huvudsakligen är män (5 professorer och 5 docenter). Frågan bör uppmärksammas, i synnerhet som kommande pensionsavgångar innebär att två kvinnliga professorer försvinner och könsbalansen riskerar att försämrats. I intervju med prefekterna framkom att man inte reflekterat kring den balansen.

Likabehandlingsombudet anger att ytterligare ett jämställdhetsproblem gäller internationaliseringen av forskarutbildningen. Framför allt lyfts språket som barriär fram. Översättning av en del dokument till engelska saknas ännu, något som blev särskilt märkbart vid antagningen av doktorander under pandemin. Språkbarriären blir väldigt tydlig när det gäller deltagande i institutionens inre arbete, de internationella doktoranderna kan inte vara representanter i sammanhang där svenska talas (tex vid handledarkollegiet). Det får till följd att de svensktalande doktoranderna blir överbelastade, emedan de internationella doktoranderna kan känna sig exkluderade.

Rapporten från 2021 anger några olika frågor att utreda när det gäller jämställdhet, de flesta av dessa berör också doktorandernas situation. Bedömargruppen finner att det är föredömligt med ett likabehandlingsombud och att rapportens goda utredningsförslag bör beaktas.

I matrisen nedan sammanfattas styrkor och svagheter som bedömargruppen primärt identifierat i utvärderingen av forskarutbildningen. Vi summerar även förslag på konkreta åtgärder.

STYRKOR	SVAGHETER	ÅTGÄRDER:
+ <i>Konsekvent och långsiktigt kvalitetsarbete för att skapa gynnsamma förutsättningar för att bedriva en framgångsrik forskarutbildning.</i>	- <i>Bristande rutiner för kursvärderingar och kvalitetsuppföljning av forskarutbildningens lärandemål. -Viss oklarhet kring hur ISP används för att dokumentera sådant som går utanför det direkta avhandlingsarbetet, som mobilitet och samverkansaktiviteter.</i>	<i>Utveckla rutiner för dokumentation och kursvärdering, utveckla och harmonisera användande av ISP samt introducera exit-samtal med möjlighet till reflektion kring utbildningens olika moment.</i>
+ <i>Omfattande översyn av praxis och rutiner som formaliserats till ett kollektivt minne, vilket ger transparens och förutsägbarhet för doktoranderna.</i>	- <i>Bristande uppmärksamhet av internationella studenters särskilda behov och utsatthet.</i>	<i>Inrätta ett strukturerat mentorsprogram på institutions- eller fakultetsnivå. Genomför workshops eller seminarier för hela kollegiet där frågor kring internationalisering och diversitet på arbetsplatser (i akademien specifikt) genomlyses och reflekteras kring, tex avseende olika kulturella föreställningar och erfarenheter, språkbarriärer och språkkrikedom, etnicitet och mångfald</i>

		<i>(intersektionalitet) som utmaning men också framgångsfaktor</i>
<i>+ En aktiv och levande seminariekultur som väl svarar mot doktorandernas behov.</i>	<i>- Bristande representation och engagemang bland doktoranderna för det gemensamma i rådgivande och beredande organ.</i>	<i>Överväg att övergå till engelska som mötesspråk i HALK. Samlokalisera doktorander för att skapa fler naturliga mötesplatser. Stötta doktoranderna i utvecklandet av kollegial kultur samt klargör rättigheter och skyldigheter som följer med en anställning tex i termer av "academic citizenship", kollegialitet och medarbetarskap. Detta kan med fördel ske i samband med introduktionen av nyanställda doktorander eller redan innan doktoranden påbörjar sin anställning som en förberedelse på vad det innebär att vara doktorand vid svenskt lärosäte.</i>
<i>+ Ett stödjande och prestigelös kollegial kultur i vilken forskarutbildningen ses som en gemensam angelägenhet.</i>	<i>- Ojämn könsbalans i fördelning av huvudhandledarskap - Bristande strategisk framförhållning till kompetensförsörjning i relation till jämställdhet.</i>	<i>Se över fördelning av huvudhandledarskap, gör en konsekvensanalys av kommande pensionsavgångar, samt utveckla strategier för rekrytering av nya kompetenser (kompetensförsörjningsplan på kort och lång sikt)</i>
<i>+ Att forskarutbildningen kan dra fördel av de starka forskningsmiljöernas resurser och infrastrukturer.</i>	<i>- Upplevda spänningar mellan forskningsmiljöer som leder till upplevda orättvisor gällande nätverk, resurser, och framtida karriärmöjligheter.</i>	<i>Arbeta aktivt med att skapa rimliga förväntningar och gemensamma målbilder Förstärk arbetet med att utjämna upplevda ojämlikheter genom att visa på mångfalden av akademiska karriärvägar.</i>

LÄSANVISNING FÖR UNDERLAG INFÖR UTVÄRDERING AV FORSKARUTBILDNINGEN I JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet (JMG) är ett ledande centrum för forskning och undervisning om journalistik, medier och kommunikation i Sverige. Forskningen vid institutionen är inriktad mot fem områden;

- Journalistik och nyhetsförmedling i förändring
- Kris- och riskkommunikation
- Medier, publik och användning
- Organisationers kommunikation
- Politisk kommunikation

Forskarutbildningen är tydligt förankrad i institutionens forskning och för närvarande omfattar den elva aktiva doktorander.

I det följande återfinns en översiktlig beskrivning av de dokument som JMG har ställt samman som underlag inför utvärderingen av forskarutbildningen. Utgångspunkten har varit att underlaget ska bestå av befintliga material som producerats under senare år. Varje kategori finns samlad i en separat mapp i fildelningssystemet enligt angiven bokstav. Ytterligare information finns att få här <https://www.gu.se/jmg/var-forskarutbildning>

För sammanställningen svarar studierektor för forskarutbildningen. Sammanställningen har diskuterats i handledarkollegiet. Doktorandgruppen har tagit del av sammanställningen och deras kommentarer finns i ett separat dokument.

A. Universitets- och fakultetsgemensamma dokument

Styrdokumentet ”Regler för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna” reglerar all utbildning på forskarnivå inom universitetet och syftar till att gagna utbildningens kvalitet, doktorandernas rättssäkerhet och bidra till en god studiesocial miljö. Reglerna baseras på Högskolelag (1992:1434) och Högskoleförordning (1993:100) och är en uttolkning och tillämpning av det allmänna regelverket. Därtill baserar sig reglerna på antagningsordningen för utbildning på forskarnivå vid universitetet samt universitetets arbets- och delegationsordning. Styrdokumentet genomgår förnärvarande en revidering. Versionen som finns med i underlaget reviderades 2018. Till detta kommer ”Tillämpningsbeslut för utbildning på forskarnivå vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet” vars syfte är att förtydliga den praxis som tillämpas vid samhällsvetenskapliga fakulteten angående utbildning på forskarnivå.

A1. Regler för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna

A2. Tillämpningsbeslut för utbildning på forskarnivå vid samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet

B. Policy- och planeringsdokument vid JMG

B1 är institutionsövergripande styrdokument med betydelse för forskarutbildningen och B2 är dokument som är särskilt riktade mot forskarutbildningen. Till detta kommer institutionens verksamhetsplan som också berör forskarutbildningen. Att nämna i sammanhanget är också ”Vägledning för doktorander, handledare, examinatorer och administratörer vid JMG:s forskarutbildning” (se dokument C2a nedan) som innehåller ett flertal rutiner som saknar formella styrdokument.

B1a. Delegationsordning vid institutionen för journalistik, medier och kommunikation

B1b. Rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete

B2a. Rutiner för doktoranders undervisning

B3a. Verksamhetsplan 2022

C. Allmän studieplan och vägledning

”Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i journalistik, medier och kommunikation” (ASP) är det dokument som slår fast utbildningens mål, behörighetskrav, obligatoriska moment etc. Dokumentet reviderades senast 2019. ASP regleras i högskoleförordningen. ”Vägledning för doktorander, handledare, examinatorer och administratörer vid JMG:s forskarutbildning” är i sin tur en sammanställning av de principer och rutiner som tillämpas vid forskarutbildningen. Här

beskrivs bland annat hur institutionen arbetar med rekrytering, introduktionen av nyanställda doktorander, kurser, seminarier och annat som på olika sätt sker inom ramen för forskarutbildningen. Dokumentet uppdateras löpande när det sker förändringar och det bygger på prefektbeslut, delegationer, uppdragsbeskrivningar och rutiner som är relevanta och det ska fungera som vägledning för alla inblandade i forskarutbildningen. Här presenteras texten som ett sammanhållet dokument men vanligtvis finns den publicerad på institutionens intranät. Det avslutande dokumentet är en sammanställning över vilka funktioner och organ som har olika typer av ansvar relaterade till forskarutbildningen vid institutionen samt vem som fattar beslut i förekommande fall.

C1. Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i journalistik, medier och kommunikation

C2a. Vägledning för doktorander, handledare, examinatorer och administratörer vid JMG:s forskarutbildning

C2b. Vem som gör vad i forskarutbildningen vid JMG

D. Kursplaner och litteraturförteckningar

Här presenteras planer och litteraturförteckningar för samtliga kurser som är obligatoriska inom ramen för forskarutbildningen. D1 omfattar kurser som institutionen ansvarar för och D2 är kurser som ges vid andra institutioner/universitet. Till detta kommer också två metodkurser under D3, som institutionen ansvarar för och/eller ger men som inte är obligatoriska såtillvida att doktoranderna kan läsa andra metodkurser om det är lämpligt utifrån förkunskaper eller avhandlingsarbetet.

D1a. Forskning om journalistik, medier och kommunikation ,7,5hp

D2a. Behörighetsgivande högskolepedagogik 1, 5hp

D2b. Forskningsetik för doktorander i Samhällsvetenskap

D2c. Medieforskningens klassiker, 7,5hp

D2d. Samtida debatter inom medie- och kommunikationsteori, 7,5hp

D3a. Kvantitativa forskningsmetoder för medie- och kommunikationsvetenskap, 7,5hp

D3b. Kvalitativ dataanalys och konceptualisering, 7,5hp

E. Kursdokumentation

Här finns studieanvisningar, litteraturlistor och examinationsuppgifter för det stora flertalet kurser som tas upp under D. I samtliga fall är det de versioner som användes när kursen gavs senast.

E1a. Forskning om journalistik, medier och kommunikation ,7,5hp

- E2a. Behörighetsgivande högskolepedagogik 1, 5hp
- E2c. Medieforskningens klassiker, 7,5hp
- E2d. Samtida debatter inom medie- och kommunikationsteori, 7,5hp
- E3a. Kvantitativa forskningsmetoder för medie- och kommunikationsvetenskap, 7,5hp
- E3b. Kvalitativ dataanalys och konceptualisering, 7,5hp

F. Exempel på doktorandprestationer

Här presenteras de fyra inlämningarna från kursen Forskning om journalistik, medier och kommunikation, 7,5hp som gavs VT21. Det var första gången kursen gavs. I mappen finns också de fyra senaste avhandlingsplanerna (F3) som lagts fram vid institutionen.

- F1a-f. Inlämnade arbeten
- F2. Sammanställning över rapporterade betyg
- F3a-d. Avhandlingsplaner

G. Doktorandseminarier

Forskarutbildningen har en egen seminarierie. Vid dessa seminarier finns det möjlighet för doktoranderna att presentera och diskutera forskningsidéer och texter. Seminariet används också för att diskutera andra saker som hör forskningsarbetet till: att skriva ansökningar, att granska artiklar, skriva svar på andras artikelgranskningar, att presentera sin forskning på konferenser och karriärmöjligheter utanför akademien är exempel på teman som behandlats.

- G1. Sammanställning över doktorandseminarier

H. Dagordningar och anteckningar från handledarkollegiet

Handledarkollegiet leds av studierektor för forskarutbildningen och träffas vanligtvis tre gånger/termin om det inte finns skäl till fler möten. I kollegiet ingår alla forskare vid institutionen som har minst docentkompetens, även de som inte handleder för närvarande. Kollegiet är institutionens organ för diskussioner om allt som på olika sätt berör forskarutbildningen. Alla principiella frågor ska diskuteras i handledarkollegiet och det är handledarkollegiet som bland annat ansvarar för beredning vid antagning till forskarutbildning, framtagning och revideringar av allmänna studieplanen, kursplaner och enskilda åtaganden samt tilldelning av uppdrag som handledare, opponenter vid slutseminarier och disputationer samt grönläsare.

- H1-7a-b. Dagordningar och anteckningar från handledarkollegiet

I. Uppföljningar

Samhällsvetenskapliga fakulteten organiserar sitt löpande kvalitetsarbete inom ramen för forskarutbildningen utifrån ett årligt seminarium för samtliga forskarutbildningar vid fakulteten. Utgångspunkten är två teman som bestäms av BFF och som det sedan åligger institutionerna att diskutera under verksamhetsåret. I vissa fall förväntas det också att institutionen tar fram underlag.

Mappen innehåller också institutionens självvärdering och åtgärdsförslag samt utvärderarnas kommentarer i samband med senaste externa utvärderingen (RED19) av institutionens forskning. Samt statistik om sjukfrånvaron i doktorandgruppen.

I1a-c. Presentationsunderlag till fakultetens kvalitetsseminarier

I2a-c. Underlag som JMG, i förekommande fall, har arbetat fram inför fakultetens kvalitetsseminarier

I3a-c Underlag från RED19

J. Doktorander och handledare

För närvarande är det elva aktiva doktorander vid institutionen och sedan 2013 har totalt 19 doktorander antagits till institutionens forskarutbildning. Förteckningen med aktiva doktorander innehåller uppgifter om bakgrund, antagningsdatum, finansiering, inriktning, handledare och avklarade milstolpar. Förteckningen över disputerade och vilande doktorander innehåller uppgifter om antagningsdatum, finansiering, handledare, avhandling, disputation och aktuell situation. I mappen finns det också en uppställning med statistik om sjukfrånvaron i doktorandgruppen.

J1. Förteckning över antalet sökande till JMG:s forskarutbildning

J2a. Förteckning över aktiva doktorander

J2b. Förteckning över disputerade och vilande doktorander

J3. Medlemmar i handledarkollegiet

J4. Sjukfrånvaro doktorander 2018-2021

K. Individuella studieplaner

Senaste versionen av den individuella studieplanen för samtliga aktiva doktorander.

K1. a-k

L. Kommentarer från doktorandgruppen

Doktorandgruppen har fått tillgång till materialen som samlats in och beskrivits ovan och fått möjlighet att kommentera dem.

L1. Kommentarer doktorandgruppen

Dokument som anges i handläggningsordningen som saknas

I "Handläggningsordning för utbildningsutvärdering med extern bedömning på forskarnivå vid Samhällsvetenskapliga fakulteten" anges ytterligare dokument utöver de som beskrivs ovan. Dokument som JMG saknar är:

- Sammanställningar av kursvärderingar m.m.
- Sammanställningar av eventuellt andra enkäter/intervjuer (t ex vad gäller arbetslivsföreträdare och alumner)
- Åtgärdsplaner som upprättats som följd av enkätresultat

17/11 Program dag 1

9.00–10.00 Bedömargruppen sammanträder inför intervjuer

10.00–10.30 Ledningen: prefekt samt viceprefekt med ansvar för forskning och forskarutbildning

10.30–11.00 Kaffe

11.00–12.00 Studierektor för forskarutbildningen och ordf i HALK

12.00–13.00 Lunch

13.00–13.30 Bedömargruppen summerar

13.30–14.15 Doktorander grupp I, svensktalande (3)

14.30–15.15 Doktorander grupp II, engelsktalande (3)

15.15–17.30 Bedömargruppen sammanfattar intryck från dagen

18/11 Program dag 2

09.30–10.00 Likabehandlingsombudet

10.00–11.30 Handledare och lärare på forskarutbildningen (4)

11.30–12.00 Bedömargruppen summerar

12.00–13.00 Lunch

13.00–13.30 Avstämning med ledningen

13.30–15.30 Bedömargruppens eget arbete med utlåtandet